

The Legal Regime Governing the Registration of the Establishment and Changes of Insurance Companies

*Jamil Milani*¹

1. Researcher of Companies Registration Law, Country's Documents and Real Estate Registration Organization, Tehran, Iran.

Email: milanijamil@gmail.com

S.D.I.L.
The SD Institute of Law
Research & Study

Publisher:
Shahr-e- Danesh
Research And Study
Institute of Law

Article Type:
Original Research

DOI:
10.48300/JLR.2022.291155.1678

Received:
13 October 2021

Accepted:
7 February 2022

Published:
10 December 2022

A B S T R A C T

Objective:

The main purpose of this study is to investigate how to register insurance companies and provide information on how to obtain the necessary licenses in this field and ultimately facilitate this. Undoubtedly, one of the most important and fundamental steps to start a business and provide services and wealth can

Methodology:

The article has been done analytically and descriptively using library, internet resources and related upstream documents. In this research, we examine how to register insurance companies, requirements and regulations, as well as the necessary documents and its steps.

Findings:

In the meantime, considering the importance and position of the issue of insurance in people's daily

Copyright & Creative Commons:

© The Author(s). 2021 Open Access. This article is licensed under a Creative Commons Attribution Non-Commercial License 4.0, which permits use, distribution and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited. To view a copy of this licence, visit <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>.

lives, it can be said that insurance activities and insurance companies are one of the most important legal entities active in our country, and their impact on people's lives, health and peace is tangible. And they have an undeniable role in the economic field and related issues. Therefore, how to register these companies and identify them can be an important issue that knowing how it can be an effective help to improve activities related to insurance businesses.

Conclusion:

The results of the present study showed that the registration of insurance companies in order to identify them, identify stakeholders and holders of related responsibilities, monitor their activities and facilitate the provision of services to the target community, etc. is vital and familiarity with the registration process and documentation The requirements are also important and necessary in achieving the above goals.

Keywords: Insurance, identification, company registration, insurance law, trade law.

Funding: The author(s) received no financial support (funding, grants, and sponsorship) for the research, authorship, and/or publication of this article.

Author contributions:

Jamil Milani: Conceptualization, Methodology, Validation, analysis, Investigation, Resources, Writing - Original Draft, Writing - Review & Editing, Supervision, Project administration.

Competing interests: The authors declare that they have no competing interests.

Citation:

Milani, Jamil. "The Legal Regime Governing the Registration of the Establishment and Changes of Insurance Companies" *Journal of Legal Research* 21, no. 51 (December 10, 2022): 331-357.

E x t e n d e d A b s t r a c t

The importance of registration and identification is not hidden from anyone, especially when this category is closely related to daily life and its status is considered undeniable, which is more important in economic matters and issues related to ownership and investment. . Therefore, it seems necessary to address this issue and it is necessary to study its principles and importance, how, processes and results in order to create a legal literature related to interested parties and researchers and on the other hand to explain it. It can be useful and usable for stakeholders such as shareholders, managers and other third parties.

In today's world where economic and business activities have a special complexity, it is necessary to define these activities in a systematic and organized way, without a doubt, one of the most important and fundamental steps to start a business and provide services and generate wealth. Can be seen in the business activities that are realized with the participation of individuals and their capital, which is represented in the form of an independent legal entity. In the meantime, the establishment of commercial companies has been an attempt to achieve this goal. But the process of creation and activity of these companies must be carefully studied. In this regard, the issue of registration and identification of these companies is doubly important. The importance of insurance and insurance in the economy is not covered by Brexit, the main custodians of this important are insurance companies, so it is important to know how to register these companies and the rules governing it.

Importance and status of registration, especially registration of legal entities with emphasis on insurance companies and its impact on creating transparency and improving the business environment. The category of registration is useful for identification, reducing disputes between individuals and following it, reducing legal disputes and lawsuits, and creating a kind of reassurance for the establishment of ownership of productive individuals. Meanwhile, the registration of legal entities causes order and recognition of their activities and the definition of the duties of related persons, as well as accreditation with other institutions and service devices such as banks and Due to the importance of insurance in today's society and organizing the activities of natural and legal persons active in this field, especially legal entities and insurance companies and institutions are also included in the above cases and features. But the registration and identification of this type of legal entity has requirements and steps that must be taken. These legal entities are under the supervision and supervision of the Central Insurance of Iran and for activity and especially establishment, they must obtain a license from this authority, and after obtaining a license,

which has special conditions and steps with the insurance, they can register with the office. Register companies and non-commercial institutions and obtain a registration number and national ID, which today is the fastest possible time and electronically.

Considering the importance and position of the insurance industry, as well as insurance companies and institutions and their role in the business environment of the country and even the international space, familiarity with the most important cases and their registration requirements can guide activists in this field and improve the business environment. It should be useful and useful, and the present article tries to have a general and concise view of this field as much as possible.

The main purpose of this study is to investigate how to register insurance companies and provide information on how to obtain the necessary licenses in this field and ultimately facilitate this. Considering the importance and place of the issue of insurance in people's daily lives, it can be said that insurance activities and insurance companies are one of the most important legal entities active in our country, whose impact on people's lives, health and peace is tangible and their role They have undeniable in the field of economics and related issues. The results of the present study showed that the registration of insurance companies in order to identify them, identify stakeholders and related responsibilities, monitor their activities and facilitate the provision of services to the target community, etc., and familiarity with the registration process and documentation The required is also important and necessary in achieving the above goals.

رژیم حقوقی حاکم بر ثبت تأسیس و تغییرات شرکت‌های بیمه‌ای

جمیل میلانی^۱

۱. پژوهشگر حقوق ثبت شرکت‌ها، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، تهران، ایران.
Email: milanijamil@gmail.com

چکیده:

در دنیای امروز که فعالیت‌های اقتصادی و کسب و کار از پیچیدگی خاصی برخوردار شده است ضروری است که این فعالیت‌ها به صورت نظام‌مند و سازمان‌یافته تعریف گردد. بدون تردید یکی از مهم‌ترین و بنیادی‌ترین اقدام برای راه‌اندازی کسب و کار و ارائه خدمات و تولید ثروت را می‌توان در فعالیت‌های تجاری که با مشارکت افراد و سرمایه‌های آنها محقق می‌شود، دانست که در قالب یک شخصیت حقوقی مستقل نمایانگر می‌شود. در این میان ایجاد شرکت‌های تجاری تلاشی برای رسیدن به این هدف بوده است؛ اما فرایند ایجاد و فعالیت این شرکت‌ها باید به صورت دقیق مورد کنکاش قرار گیرد. در همین راستا است که مقوله ثبت و هویت‌بخشی به این شرکت‌ها اهمیت دوچندانی پیدا می‌کند. اهمیت حوزه بیمه و بیمه‌گری در اقتصاد نیز بر کسی پوشیده نیست که متولی اصلی این مهم نیز شرکت‌های بیمه‌ای می‌باشند؛ لذا شناخت چگونگی ثبت این شرکت‌ها و مقررات حاکم بر آن دارای اهمیت می‌باشد.

کپی‌رایت و مجوز دسترسی آزاد:

کپی‌رایت مقاله در مجله پژوهش‌های حقوقی نزد نویسنده (ها) حفظ می‌شود. کلیه مقالاتی که در مجله پژوهش‌های حقوقی منتشر می‌شوند با دسترسی آزاد هستند. مقالات تحت شرایط مجوز Creative Commons Attribution Non-Commercial License 4.0 منتشر می‌شوند که اجازه استفاده، توزیع و تولید مثل در هر رسانه‌ای را می‌دهد، به شرط آنکه به مقاله استناد شود. جهت اطلاعات بیشتر می‌توانید به صفحه سیاست‌های دسترسی آزاد نشریه مراجعه کنید.

پژوهش‌های حقوقی

نوع مقاله:
پژوهشی

DOI:

10.48300/JLR.2022.291155.1678

تاریخ دریافت:
۲۱ مهر ۱۴۰۰

تاریخ پذیرش:
۱۸ بهمن ۱۴۰۰

تاریخ انتشار:
۱۹ آذر ۱۴۰۱

هدف اصلی پژوهش حاضر بررسی چگونگی ثبت شرکت‌های بیمه‌ای و در اختیار قرار دادن اطلاعاتی در ارتباط با چگونگی اقدام نسبت به اخذ مجوزهای لازم در این زمینه و نهایتاً تسهیل این امر می‌باشد. نظر به اهمیت و جایگاه موضوع بیمه در زندگی روزمره مردم می‌توان گفت که فعالیت‌های بیمه‌ای و شرکت‌های بیمه‌ای یکی از مهم‌ترین اشخاص حقوقی فعال در کشور ما می‌باشند که هم تأثیر آنها در زندگی و سلامت و آرامش مردم ملموس است و هم نقش انکارناپذیری در حوزه اقتصادی و مسائل مرتبط با آن دارند. نتایج پژوهش حاضر نشان داد که ثبت شرکت‌های بیمه‌ای در راستای هویت‌بخشی به آنها، شناسایی ذی‌نفعان و دارندگان مسؤلیت‌های مرتبط، نظارت بر فعالیت آنها و تسهیل در ارائه خدمات به جامعه هدف و ... حیاتی بوده و آشنایی با روند ثبت آنها و مستندات مورد نیاز نیز در تحقق اهداف فوق مهم و ضروری می‌باشد.

کلیدواژه‌ها:

بیمه، هویت‌بخشی، ثبت شرکت‌ها، قانون بیمه، قانون تجارت.

حامی مالی:

این مقاله هیچ حامی مالی ندارد.

مشارکت نویسندگان:

جمیل میلانی: مفهوم‌سازی، روش‌شناسی، اعتبارسنجی، تحلیل، تحقیق و بررسی، منابع، نوشتن - پیش‌نویس اصلی، نوشتن - بررسی و ویرایش، نظارت، مدیریت پروژه.

تعارض منافع:

بنابر اظهار نویسندگان این مقاله تعارض منافع ندارد.

استناددهی:

میلانی، جمیل. «رژیم حقوقی حاکم بر ثبت تأسیس و تغییرات شرکت‌های بیمه‌ای». مجله پژوهش‌های حقوقی، ۲۱، ش. ۵۱ (۱۹ آذر ۱۴۰۱): ۳۳۱-۳۵۷.

مقدمه

ثبت اشخاص حقوقی امروزه مقوله‌ای مهم و قابل اهمیت است که در شرایط پیچیدگی‌های فنی، اطلاعاتی و حقوقی و تجاری امروز می‌تواند در راستای شفافیت اهمیتی دو چندان پیدا کند و بر همین مبنا اهمیت ثبت انواع اشخاص حقوقی با کارکرد و موضوع فعالیت‌های متفاوت خود امری بدیهی است. هر چند نباید فراموش شود که ثبت شخصیت حقوقی به منزله اعطای هویت (نه اهلیت) جهت انجام فعالیت قانونی و یا حقوقی می‌باشد.^۱ در واقع نظام ثبتی یکی از تضمیناتی است که دولت به مفهوم اعم کلمه در راستای حمایت از مالکیت مشروع افراد پیش‌بینی کرده است؛^۲ اما قابل انکار نیست که مسأله تعیین هویت و شناسایی اشخاص حقوقی و تعیین وضعیت حقوقی آنها به عنوان مقدمه ایجاد «اعتماد قراردادی» در قراردادهای منعقد با شرکت‌ها، از جمله مسائلی است که به طور روزافزون مورد توجه دولت‌ها و سازمان‌های بین‌دولتی است و همین امر سبب توجه دولت‌ها به نهاد ثبت به عنوان ابزاری به منظور تضمین ثبات وضعیت حقوقی شرکت‌ها شده است.^۳ لذا ثبت از شرایط ایجاد شرکت تجاری است و این مقوله در راستای حفظ مصالح عمومی و منافع شرکا مناسب‌تر است.^۴ در واقع همین امر مهم باعث ایجاد اعتماد و اطمینان شده و به قول یکی از پژوهشگران «محیط شفاف اطلاعاتی را برای سرمایه‌گذاران ایجاد کرده است.»^۵ در واقع ثبت این شرکت‌ها باعث هویت‌بخشی به آنها می‌گردد و به سان یک شخص حقیقی دارای نامی مشخص بوده و با اخذ شماره ثبت و شناسه ملی و سایر مندرجات گواهی ثبتی همچون موضوع فعالیت و مدت فعالیت و ... از سایر اشخاص حقوقی و شرکت‌ها متمایز می‌گردد که در این صورت است مراجع قانونی نیز آن را به عنوان شخصیتی مستقل شناخته و اشخاص ثالث نیز بر پایه همین ثبت رسمی به آن اعتماد کرده و وارد داد و ستد و سایر ارتباطات مربوطه همچون عقد قرارداد و ... با آن می‌شوند.

در همین راستا دو عنصر مشترك میان همه نظام‌های حقوقی در خصوص شرکت‌های تجاری

۱. بهرام حسن‌زاده، «حقوق‌شناسی و بررسی نظام حقوقی حاکم بر ثبت شرکت»، مجله پژوهش‌های حقوقی ۴۱ (۱۳۹۹)، ۴۶۳.

۲. عبدالله رجبی و وحید میرنژاد، «بیمه مالکیت»، پژوهشنامه بیمه ۱ (۱۳۹۹)، ۱۹۰.

۳. نسرین طباطبائی حصری و محمود زمانی، «کارکرد «ثبت شرکت‌های تجاری» در ایجاد اعتماد و امنیت قراردادی»، فصلنامه تحقیقات حقوقی ۲۱ (۱۳۹۷)، ۲۲۷.

۴. کورش کاویانی، حقوق شرکت‌های تجاری (تهران: میزان، ۱۳۹۲)، ۹۷.

۵. عباس طوسی، تحلیل اقتصادی حقوق شرکت‌ها (تهران: شهردانش، ۱۳۹۳)، ۱۸۰.

وجود دارد. از یک سو، عنصری که «شخصیت حقوقی مستقل» نامیده می‌شود و بر اساس آن شرکت تجاری هویتی مستقل از دارندگان خود دارد، میان همه نظام‌های حقوقی مشترک است؛ به گونه‌ای که تعریف و شناسایی آنچه شخصیت حقوقی مستقل شرکت تجاری را در یک کشور معین ایجاد می‌کند، از سوی دیگر، نهاد «ثبت» امری کلیدی در همه نظام‌های حقوقی به حساب می‌آید. شرکت‌های تجاری، عامل دیگری است که به عنوان یک عنصر مشترک میان نظام‌های حقوقی در حوزه شرکت‌های تجاری، صرف نظر از تفاوت‌های ساختاری، می‌توان دید.^۶ شرکت‌های تجاری به عنوان مولدهای اصلی اقتصاد هر کشور شناخته شده و بیش از هشتاد درصد تراکنش مالی و تجاری توسط آنها صورت می‌پذیرد. شرکت‌های تجاری در قالب شرکت‌های خصوصی، عمومی و دولتی در تمامی زمینه‌های پولی، بانکی، حمل و نقل، بیمه، درمان، پیمانکاری، پروژه‌ای، نفت و گاز و سایر موارد فعالیت دارند. لیکن نظام رصد، شناسایی و نظارت بر انواع شرکت‌ها در حقوق ایران نامشخص می‌باشد؛ به نحوی که عدم تولید دقیق نظارتی شرکت‌ها موجب بروز مشکلات و آسیب‌های مالی و تجاری در کشور گردیده است که علاوه بر معضلات و ایجاد فضای غیر شفاف، بی‌نظمی، موجبات فساد اقتصادی و مالی را نیز فراهم می‌آورد. به نحوی که بعد از ثبت شرکت‌ها بسیاری از این دسته از اشخاص حقوقی به حال خود رها و هیچ نظارت و یا الزام قانونی و مسؤولیتی برای مؤسسين آن در نظر گرفته نشده است.^۷ بدیهی است که شناسایی و شفافیت نظام حقوقی حاکم بر ثبت رسمی انواع شرکت‌ها می‌تواند در توسعه و تسهیل کسب و کار و رصد فعالان تجاری بسیار حائز اهمیت باشد.^۸ در همین راستا صنعت بیمه به موجب ماهیت فعالیتش یکی از کانال‌های مهم پس‌انداز و در نتیجه از نهادهای مهم و محوری مالی است که در کنار دیگر نهادهای مالی در امر تهیه و تخصیص سرمایه و تأمین مالی واحدهای اقتصادی کمک می‌کند. شرکت‌های بیمه علاوه بر تأمین امنیت فعالیت‌های اقتصادی، از طریق ارائه خدمات بیمه‌ای، با مشارکت و به‌کارگیری منابع مالی انباشته شده نزد خود در فواصل زمانی دریافت حق بیمه و پرداخت خسارت‌ها، به‌خصوص در بیمه‌های بلندمدت می‌توانند موجب تحرك، پویایی، رشد و توسعه بازارهای مالی شوند و منابع مالی شمار زیادی از فعالیت‌های اقتصادی و طرح‌های اقتصادی در بخش‌های تولیدی را فراهم آورند.^۹ تردیدی

۶. طباطبائی حصارى و زمانى، پیشین، ۲۳۰.

۷. بهرام حسن زاده، «تاملی بر علل ایجاد شرکت‌های صوری از منظر ثبت شرکتها»، دوفصلنامه پژوهشنامه حقوق خصوصی عدالت ۵(۱۳۹۵)، ۱۱.

۸. حسن زاده، «حقوق‌شناسی و بررسی نظام حقوقی حاکم بر ثبت شرکت»، پیشین، ۴۳۹.

۹. هدی زبیری، محمود متوسلی و مهدی احراری، «آثار توسعه‌ای بیمه‌های زندگی از منظر سرمایه اجتماعی»، پژوهشنامه بیمه

نیست که شرکت‌های بیمه در اقتصاد کارکردی حیاتی دارند و موفقیت در اجرای کارکردهای مذکور، وابسته به توانگری آنهاست. شرکت‌های بیمه با ثبات مالی می‌توانند تعهدات‌شان را در قبال مشتریان برآورده کنند. نتیجه این امر در قالب مشتریان بیشتر با جذب ریسک بهتر و در نتیجه افزایش درآمدهای بیمه‌ای نمود می‌یابد.^{۱۰} در نهایت گسترش صنعت بیمه علاوه بر آثار مستقیمی که بر رشد و توسعه اقتصادی جوامع دارد، با کاهش فقر و نابرابری و افزایش امنیت اجتماعی و در نتیجه افزایش سرمایه اجتماعی به طور غیر مستقیم نیز نقش مهمی در مسیر دستیابی به توسعه اقتصادی ایفا می‌کند.^{۱۱} لذا با توجه به اهمیت و جایگاه صنعت بیمه و همچنین شرکت‌ها و مؤسسات بیمه‌ای و نقش آنها در فضای کسب و کار کشور و حتی فضای بین‌المللی آشنایی با مهم‌ترین موارد و الزامات ثبتي آنها می‌تواند در راهنمایی فعالان این حوزه و بهبود فضای کسب و کار مفید و محل استفاده باشد و نوشته حاضر نیز بر همین مبنا تلاش دارد تا بتواند در حد امکان نگاهی کلی و مختصر به این حوزه داشته باشد.

۱- تعریف شرکت و انواع آن

شرکت در لغت به معنای شریک شدن و یا اتحاد دو نفر یا بیشتر برای هدف یا نفع مشخصی است. همچنین قانون مدنی در ماده ۵۷۱ در تعریف شرکت می‌گوید: «شرکت عبارت است از اجتماع حقوق مالکین متعدد، در شی واحد، به نحو اشاعه.» هرگاه مالی، در مالکیت مشترک دو یا چند نفر باشد، چنین مالکیتی مشاع و چنین حالتی را اشاعه می‌گویند. اشاعه آن است که مالکیت همه مالکان، در همه ذرات شیء مربوط، پراکنده بوده و وجود داشته باشد. همان‌طور که معلوم است، برای به وجود آمدن شرکت حداقل دو نفر لازم است تا اجتماع حقوق آنها در شیء واحد تحقق پیدا کند. ماده ۵۷۳ قانون مدنی نیز بیان می‌دارد: «شرکت اختیاری یا در نتیجه عقدی از عقود حاصل می‌شود و یا در نتیجه عمل شرکا از قبیل مزج اختیاری یا قبول مالی شاعا در ازای عمل چند نفر و نحو اینها»؛ اما آنچه در قانون مدنی به نام شرکت مطرح شده غیر از شرکت تجاری است. فلذا هرچند به طور سنتی شرکت‌ها به دو دسته مدنی و تجاری تقسیم شده‌اند^{۱۲}؛ در این پژوهش دسته دوم یا همان شرکت‌های تجاری مدنظر می‌باشند.

۲ (۱۳۹۵)، ۹-۱۰.

۱۰. حسین محسنی و مهدی صادقی شاهدانی؛ «تأثیر حاکمیت شرکتی و عملکرد مالی در توانگری شرکت‌های بیمه»، پژوهشنامه بیمه ۳ (۱۳۹۸)، ۴۱.

۱۱. زبیری، متوسلی و احراری، پیشین، ۳.

۱۲. ناصر کاتوزیان، حقوق مدنی، مشارکته‌ها- عطایا(تهران: گنج دانش ۱۳۸۳)، ۲۴.

از طرف دیگر در قانون تجارت ایران تعریفی از شرکت وجود ندارد چراکه قانون تجارت ایران الگو گرفته از قانون تجارت فرانسه است و قانون مدنی این کشور در ماده ۱۸۳۲ شرکت را تعریف کرده است و قانونگذار فرانسه ضرورتی به تکرار آن در قانون تجارت ندیده است و قانون تجارت ایران نیز به تبعیت تعریفی ارائه نموده است؛ حال آنکه تعریف شرکت در قانون مدنی ایران که بر اساس موازین فقهی است با مفهوم شرکت در حقوق تجارت متفاوت است.

گروهی از حقوق دانان تعاریف مختلفی از شرکت ارائه نموده‌اند:

«شرکت تجاری عبارت است از سازمانی که بین دو یا چند نفر تشکیل می‌شود که در آن هر یک سهمی به صورت نقد یا جنس یا کار خود در بین می‌گذارند تا مبادرت به عملیات تجاری نموده و منافع و زیان‌های حاصله را بین خود تقسیم کنند.»^{۱۳} شرکت عهدی است که به وسیله آن دو یا چند شخص توافق می‌کنند آورده‌هایی را به منظور تقسیم منافع احتمالی، مشترکاً مورد تجارت قرار دهند.^{۱۴} دکتر اسکینی نیز معتقد است: «شرکت تجاری، قراردادی است که به موجب آن دو یا چند نفر توافق می‌کنند سرمایه مستقلی را که از جمع آورده‌های آنها تشکیل می‌شود، ایجاد کنند و به مؤسسه‌ای که برای انجام مقصود خاصی تشکیل می‌گردد، اختصاص دهند و در منافع و زیان‌های احتمالی حاصل از به‌کارگیری سرمایه سهیم شوند.»^{۱۵}

۱-۱- انواع شرکت

باتوجه به تعاریف فوق و فقدان تعریف جامعی از مفهوم شرکت در قانون تجارت ایران به باب سوم قانون تجارت ۱۳۱۱ مربوط به شرکت‌های تجاری می‌پردازیم که طبق ماده ۲۰ آن شرکت‌های تجاری بر هفت گروه تقسیم شده‌اند:

- ۱- شرکت‌های سهامی (عام و خاص)؛
- ۲- شرکت با مسؤلیت محدود؛
- ۳- شرکت تضامنی؛
- ۴- شرکت‌های مختلط؛

۱۳. حسن ستوده تهرانی، حقوق تجارت ج ۱ (تهران: انتشارات دانشگاه تهران ۱۳۴۶)، ۱۷۲.

۱۴. منصور صقری، تعریف شرکت تجاری، تحولات حقوق خصوصی (تهران: انتشارات دانشگاه تهران ۱۳۷۱)، ۱۸۶.

۱۵. ربیعا اسکینی، حقوق تجارت، شرکت‌های تجاری جلد اول (تهران: انتشارات سمت، ۱۳۹۸)، ۲۱.

۵- شرکت سهامی؛

۶- شرکت نسبی؛

۷- شرکت تعاونی تولید و مصرف.

امروزه شرکت‌های تجاری از یک سو به عنوان راهکار نسبتاً نوین در پیشبرد آسان امور تجاری با بهره‌مندی از همیاری اشخاص متعدد به عنوان شریک امکان اجرای طرح‌های بازرگانی و ... را فراهم می‌آورند از سوی دیگر ضمن استفاده از توان کارشناسی و مدیریتی نیروهای متخصص در قالب هیأت مدیره موجب جذب ارباب تجارت به سرمایه‌گذاری در این قالب به شمار می‌روند.^{۱۶} شرکت‌های تجاری، تاجر محسوب می‌شوند و در یک تقسیم‌بندی دیگر کلاً به چهار گروه تقسیم می‌شوند:

۱- شرکت‌های اشخاص: شامل شرکت تضامنی و نسبی که شخصیت شرکا در این شرکت‌ها از

اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

۲- شرکت‌های سرمایه‌ای: شامل شرکت سهامی عام و خاص و شرکت با مسئولیت محدود

می‌شود و در این شرکت‌ها شخصیت شرکا تأثیری در اعتبار شرکت نداشته و مهم سرمایه و سهام شرکت می‌باشد.

۳- شرکت‌های مختلط: شامل شرکت مختلط سهامی و شرکت مختلط غیر سهامی که آنها

را شرکت کار و سرمایه هم می‌نامند و در این شرکت‌ها هم شخصیت شرکا و هم سرمایه شرکت در تصمیم‌گیری‌ها و روند فعالیت شرکت تأثیرگذار است.

۴- شرکت‌های خاص: شرکت تعاونی جزء این گروه می‌باشد که البته تشکیل و تأسیس آن به

موجب قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۷۰ از شمول قانون تجارت خارج شده است. همچنین شرکت‌های تعاونی سهامی عام که به موجب قانون اصلاح موادی از

اصل (۴۴) قانون اساسی به وجود آمده است.

۱۶. محمد رضا پاسبان، حقوق شرکت‌های تجاری (تهران: انتشارات سمت ۱۳۸۹)، ۷.

۲- بیمه؛ تعریف و تاریخچه در ایران

۲-۱- تعریف بیمه

ریشه لغت «بیمه» را از «بیماء» و کلمه‌ای هندی یا اردو بیان کرده‌اند. لغت‌نامه دهخدا آن را واژه‌ای هندی دانسته و در تعریف آن آمده است: «ضمانت مخصوصی است از جان یا مال که در تمدن جدید رواج یافته است، به این صورت که برای شخص یا مال ماهانه مبلغی به شرکت بیمه می‌دهند و در صورت اصابت خطر به جان و یا مال، شرکت مبلغ معینی می‌پردازد...» در اصطلاح حقوقی نیز تعریف بیمه از این قرار است: «عقدی است که به موجب آن یک طرف تعهد می‌کند که در ازای پرداخت وجه و یا وجوهی از طرف دیگر در صورت وقوع یا بروز حادثه خسارت وارده بر او را جبران نموده و یا وجه معینی بپردازد.» ماده یک قانون بیمه ایران مصوب اردیبهشت ماه ۱۳۱۶ عقد بیمه را چنین تعریف می‌کند: بیمه عقدی است که به موجب آن یک طرف تعهد می‌کند در ازای پرداخت وجه یا وجوهی از سوی طرف دیگر در صورت وقوع یا بروز حادثه، خسارت وارده بر او را جبران نموده یا وجه معینی بپردازد. متعهد را بیمه‌گر، طرف تعهد را بیمه‌گذار، وجهی را که بیمه‌گذار به بیمه‌گر می‌پردازد حق بیمه و آنچه را که بیمه می‌شود موضوع بیمه نامند.

۲-۲- تاریخچه بیمه

در منابع مختلف از دوران کهن، سازکارهایی را به عنوان شکلی از بیمه‌های امروزی مثال می‌زنند. اولین نمونه‌ها را مربوط به بازرگانان چینی می‌دانند که برای حفظ ارزش مال خود در تجارت‌های دریایی و جبران خسارت ناشی از حوادث و یا سرقت که توسط دزدان دریایی انجام می‌شد تصمیم گرفتند که بارها را در چندین کشتی تقسیم کنند تا اگر یک کشتی دچار حادثه شد زیان کمتری به آنان وارد شود. شکل پیشرفته‌تری از بیمه در عهد باستان را مربوط به بابلی‌ها می‌دانند. بابلی‌ها سیستم اقتصادی‌ای داشتند که به نوعی شکلی از بانکداری امروز بوده است که اگر بازرگانان بابلی برای انجام امور تجاری مثل خرید کالا و یا کشتی از این بانک‌ها سرمایه‌ای مثل وام دریافت می‌کردند و طی حوادثی این اموال دچار آسیب شده و یا به سرقت می‌رفت، از پرداخت خسارت معاف بودند. فنیقی‌ها نیز که در کار تجارت دریایی بودند این سازکار را که می‌توان نام بیمه دریایی بر آن گذاشت از بابلی‌ها آموختند و بعدها یونانی‌ها و رومی‌ها نیز از این روش پیروی کردند تا در قرون وسطا شهرهایی مثل لمباردی و جنوا تبدیل به مراکز بیمه دریایی شدند. بیمه دریایی را اولین نوع بیمه می‌دانند و با این حال اولین بیمه‌نامه‌ها در شهرهای ژن و بروگ به

دست آمده است که گویا در سال‌های ۱۳۴۷ و ۱۳۷۰ میلادی تنظیم شده‌اند. بیمه دریایی از ایتالیا به انگلستان رفت و باعث شد تا طی جلسه‌ای در کافه لویدز بازرگانان انگلیسی گرد هم آمده و متعهد شوند که در سود و زیان تجارت دریایی خود سهیم باشند. این حرکت آغاز تأسیس شرکت بیمه لویدز شد که اکنون یکی از معروف‌ترین شرکت‌های بیمه است.^{۱۷}

۲-۳- تاریخچه بیمه در ایران

به صورت مشخص و جدا از موارد مشابه به بیمه در ادوار تاریخی ایران، شرکت‌های بیمه در ایران از سال ۱۲۸۹ شروع به کار کردند. در ابتدا دو شرکت روسی نادژا و مرکوری مشغول به فعالیت بودند اما تا سال ۱۳۱۴ که اولین شرکت بیمه ایرانی تأسیس شد ۲۹ شرکت بیمه مختلف در ایران مشغول به کار شدند که همه از کشورهای مختلف بودند. بعد از آن بود که در سال ۱۳۱۴ بیمه ایران به عنوان اولین شرکت بیمه ایرانی و به عنوانی شرکتی دولتی تأسیس شد که تا سال ۱۳۵۰ و قبل از تشکیل بیمه مرکزی وظیفه نظارت بر بازار بیمه نیز با بیمه ایران بود؛ و قانون بیمه نیز در سال ۱۳۱۶ به تصویب رسید. از سال ۱۳۲۹ نیز شرکت‌های خصوصی بیمه فعالیت خود را آغاز نمودند که با نظارت بیمه ایران فعالیت می‌کردند. هرچند بعد از پیروزی انقلاب اسلامی کلیه شرکت‌های خصوصی بیمه ملی اعلام شدند اما مجدداً در سال ۱۳۸۰ و با تصویب قانون تأسیس مؤسسات بیمه غیر دولتی بخش خصوصی مجدداً مجوز ایجاد شرکت‌های بیمه را دریافت نمود.^{۱۸} همان‌طور که گفته شد پس از پیروزی انقلاب اسلامی، تمام شرکت‌های بیمه خصوصی در ایران ملی شدند و از سال ۱۳۶۷ نیز مطابق با قانون اداره امور شرکت‌های بیمه مصوب ۱۳/۹/۱۳۶۷، انجام تمام عملیات بیمه به چهار شرکت بیمه یعنی بیمه ایران، بیمه البرز، بیمه آسیا و بیمه دانا منحصر شد؛ اما مجدداً بعد از فعالیت بخش خصوصی از سال ۱۳۸۰ به بعد شرکت‌های متعدد بیمه‌ای ثبت شده و شروع به فعالیت نمودند.

۲-۴- سازمان بیمه مرکزی

سازمان بیمه مرکزی در سال ۱۳۵۰ تأسیس شد. ماده ۱ قانون تأسیس بیمه مرکزی هدف از تأسیس آن را بدین شرح اعلام می‌دارد: «به منظور تنظیم و تعمیم و هدایت امر بیمه در ایران و حمایت بیمه‌گذاران

۱۷. «آشنایی با تاریخچه بیمه»، برگرفته از سایت همشهری آنلاین، ۱۰ فروردین ۱۳۹۱، به نشانی <https://www.hamshahrionline.ir/news/164293>

۱۸. ایرج بابایی، حقوق بیمه (تهران: انتشارات سمت ۱۳۹۸)، ۱۴-۱۵.

و بیمه‌شدگان و صاحبان حقوق آنها، همچنین به منظور اعمال نظارت دولت بر این فعالیت مؤسسه‌ای به نام بیمه مرکزی ایران طبق مقررات این قانون به صورت شرکت سهامی تأسیس می‌گردد.» با افزایش تعداد شرکت‌های بیمه و گسترش این خدمت در کشور، قانون بیمه مرکزی به منظور حمایت اتکایی شرکت‌های بیمه، نظارت بر خدمات و سیاست‌گذاری در قوانین بیمه تصویب و در پی آن، سازمان بیمه مرکزی نیز تأسیس شد.

برابر ماده ۵ قانون تأسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری بیمه مرکزی ایران دارای وظایف و اختیارات زیر است:

۱- تهیه آیین‌نامه و مقرراتی که برای حسن اجرای امر بیمه در ایران لازم باشد باتوجه به مفاد

این قانون؛

۲- تهیه اطلاعات لازم از فعالیت‌های کلیه مؤسسات بیمه که در ایران کار می‌کنند؛

۳- انجام بیمه‌های اتکایی اجباری؛

۴- قبول بیمه‌های اتکایی اختیاری از مؤسسات داخلی یا خارجی؛

۵- واگذاری بیمه‌های اتکایی به مؤسسات داخلی یا خارجی در هر مورد که مقتضی باشد؛

۶- اداره صندوق تأمین خسارت‌های بدنی و تنظیم آیین‌نامه آن موضوع ماده ۱۰ قانون بیمه

اجباری مسؤولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث مصوب دی

ماه ۱۳۴۷؛

۷- ارشاد و هدایت و نظارت بر مؤسسات بیمه و حمایت از آنها در جهت حفظ سلامت بازار بیمه

و تنظیم بر امور بیمه اتکایی و جلوگیری از رقابت‌های مکارانه و ناسالم.

تبصره: بیمه مرکزی ایران ملزم به حفظ اسرار مؤسساتی است که به موجب این قانون حق نظارت بر

آنها را دارا می‌باشد و به هیچ وجه نباید از اطلاعاتی که در جهت اجرای این قانون به دست می‌آورد جز در

مواردی که قانون معین می‌نماید استفاده کند.

۳- مستندات قانونی

در ارتباط با مستندات قانونی و مقررات وضع شده در حوزه ثبت اشخاص حقوقی نگارنده به جد معتقد

است که در این زمینه با نوعی «تورم قوانین» مواجه می‌باشیم که بر این مسأله باید مواردی همچون

قدیمی بودن قوانین و به روز نبودن و ... را نیز افزود تا چالش‌های این موضوع بیش از پیش نمایان گردد.

همان‌گونه که یکی از پژوهشگران یادآور می‌گردد که در یک بررسی میدانی مشخص گردید بیش از ۵۹۹ قوانین و مقررات مرتبط با ثبت انواع شخصیت‌های حقوقی و موضوعات فعالیت وجود دارد که در برخی موارد وظایف و صلاحیت اصلی دستگاه‌های نظارتی نیز به حوزه ثبتی تسری پیدا نموده است.^{۱۹} مقررات فوق اعم از قوانین قدیمی و جدید، آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها و ... می‌باشد که یا به صورت کامل یا در مواد و تبصره‌هایی خاص تکالیفی در ارتباط با ثبت اشخاص حقوقی در نظر گرفته شده است. در مواد مختلف قانون تجارت، ضوابط خاصی برای تشکیل هر یک از شرکت‌ها از نظر تعداد سهامداران و مؤسسين و میزان سرمایه اولیه و نحوه تقویم آن و مسائلی از این قبیل پیش‌بینی شده است. ادارات ثبت شرکت‌ها با بررسی شکلی مدارک و مستندات قانونی ارائه شده از سوی متقاضیان مطابق مقررات قانونی مبادرت به ثبت شرکت یا مؤسسات غیر تجاری می‌نمایند که اهم آنها عبارت است:

۱- ماده (۷) قانون در خصوص ثبت شرکت‌ها مصوب ۱۳۱۰/۰۳/۱۱؛

۲- ماده (۱) نظامنامه اجرای قانون ثبت شرکت‌ها مصوب ۱۳۱۰/۰۴/۰۲؛

۳- مواد متعدد قانون تجارت مصوب ۱۳۱۱/۰۲/۰۳ ناظر بر ثبت تأسیس و تغییرات آن از جمله مواد (۴۸)، (۵۷)، (۷۰)، (۱۰۶)، (۱۲۸)، (۱۶۳)، (۱۷۶)، (۱۸۳)، (۱۸۷)، (۱۹۹)، (۲۰۰) و ...؛

۴- ماده (۲) نظامنامه در خصوص مواد (۱۹۶)، (۱۹۷) و (۱۹۹) قانون تجارت مصوب

۱۳۱۱/۰۳/۱۵؛

۵- مواد (۳) و (۸) آیین‌نامه اصلاحی ثبت تشکیلات و مؤسسات غیر تجاری مصوب ۱۳۳۷

جهت اشخاص حقوقی غیر تجاری؛

۶- ماده (۱) آیین‌نامه اجرایی قانون اجازه ثبت شعب یا نمایندگی شرکت‌های خارجی مصوب

۱۳۷۸/۰۱/۱۱ جهت ثبت شعب و نمایندگی شرکت‌های خارجی؛

۷- ماده (۲) اصلاحیه طرح اصلاحی آیین‌نامه ثبت شرکت‌ها مصوب ۱۳۸۶/۰۲/۲۴ در رابطه

با تعیین وظایف اداره کل ثبت شرکت‌ها؛

همان‌طور که ملاحظه می‌گردد بخش عمده‌ای از مقررات ناظر بر ثبت شرکت‌ها مربوط به مصوبات سنوات ۱۳۱۰ و ۱۳۱۱ می‌باشد که نحوه اقدامات، وظایف و برخی از مدارک و مستندات ثبت انواع اشخاص حقوقی به استناد این الزامات قانونی تعیین و تبیین شده است که نتایج ثبت به موجب مقررات

۱۹. حسن زاده، «حقوق‌شناسی و بررسی نظام حقوقی حاکم بر ثبت شرکت»، پیشین، ۴۴۲.

جهت اطلاع‌رسانی در روزنامه رسمی و همچنین روزنامه‌های کثیرالانتشار آگهی و منتشر گردیده است. نکته مهمی که باید در اینجا متذکر شد این است که هرچند در ارتباط با قوانین دچار پراکندگی و بعضاً عدم تطبیق با الزامات روز هستیم اما به موجب همین قوانین، مسؤولیت‌ها و ضمانت اجراهای مهمی در ارتباط با عدم رعایت مقررات مربوطه متوجه اشخاص و ذی‌نفعان اعم از سهامداران و مدیران و حتی مراجع ثبتی گردیده است. شایان ذکر است که ثبت شرکت در ایران به شیوه اعلامی انجام می‌گردد و اداره ثبت شرکت‌ها با وجود بررسی اجمالی مدارک شرکت، به هیچ وجه مسؤول صحت مدارک شرکت نیست و اگر موجباتی برای ابطال شرکت موجود باشد، هر ذی‌نفعی می‌تواند ابطال ثبت شرکت را از دادگاه تقاضا کند.^{۲۰} بعضی نویسندگان حدود مسؤولیت افراد مرتبط با شرکت به ویژه مؤسسين را از موارد مرتبط با ثبت و ارائه مستندات ثبتی هم فراتر می‌دانند. در همین ارتباط پژوهشگری معتقد است: «باتوجه به مسؤولیت مؤسسين شرکت‌های سهامی در ارتباط با ثبت شرکت برابر ماده ۲۳ لایحه اصلاحی قانون تجارت که حتی به مواردی همچون قراردادهایی در ارتباط با اجاره محل، تبلیغات و مشاوره مالی و حقوقی و ... نیز مرتبط می‌شود.»^{۲۱} با جمیع موارد فوق به نظر می‌رسد مراجع قانونگذاری با در نظر گرفتن سیاست‌های بخشی و جزیره‌ای، موجبات اختلال در نظام‌های مدیریتی و حاکمیتی در جهت شناسایی و رصد انواع شخصیت‌های حقوقی را فراهم نموده که این موضوع با سیاست‌های کلی نظام از جمله ایجاد تمرکز در مدیریت و آمارگیری فعالان اقتصادی و همچنین رصد ذی‌نفعان واحد و تشکیل بانک‌های اطلاعاتی جامع و اعمال تکالیف و الزامات با آن، مغایر می‌باشد.^{۲۲}

بدین ترتیب و از آنجایی که برابر بند ۹ ماده ۲ قانون تجارت مصوب ۱۳۱۱ عملیات بیمه جزء معاملات تجاری محسوب می‌شود، الزامات و مقررات قانون تجارت در ارتباط با این فعالیت‌ها الزامی است و برای ثبت شرکت‌های بیمه‌ای علاوه بر موارد خاص مرتبط با بیمه رعایت سایر مقررات و رویه‌های موجود در ثبت شرکت‌ها ضروری می‌باشد. در ارتباط با ثبت شرکت‌های بیمه علاوه بر موارد فوق باید قوانین و مقررات مرتبط با بیمه نیز مدنظر قرار گیرند. در واقع از آنجایی که هرگونه ثبت تأسیس و تغییرات شرکت‌های مرتبط با موضوع بیمه نیازمند اخذ مجوز از بیمه مرکزی و یا برحسب مورد از سایر مراجع مرتبط با بیمه می‌باشد رعایت مقررات بیمه نیز الزامی بوده و باید قبل از هر گونه اقدامی متقاضی نسبت به اخذ مجوز بیمه اقدام

۲۰. طباطبائی حصارى و زمانى، پیشین، ۲۳۹.

۲۱. صدیقه نعیمیان، شرکت‌های سهامی عام و خاص پیچیدگیها و چالشها (تهران، نشر کشاورز ۱۳۹۳)، ۲۹.

۲۲. حسن زاده، «حقوق شناسی و بررسی نظام حقوقی حاکم بر ثبت شرکت»، پیشین، ۴۵۸.

نماید. چراکه نظارت بر عملکرد مؤسسات مالی به ویژه شرکت‌های بیمه، اصلی مهم در سطوح مدیریتی است. حجم بسیار گزارش‌های مالی و شمار فراوان بیمه‌نامه‌های صادره و حجم تعهدات ناشی از آنها ضرورت وجود سیستمی کارآمد برای نظارت بر این‌گونه فعالیت‌ها را آشکار می‌سازد. در صنعت بیمه، تقریباً همه جوانب فعالیت‌های بیمه‌ای تحت نظارت قرار می‌گیرد، فعالیت‌هایی که از تشکیل یک شرکت بیمه آغاز و با تصفیه و انحلال آن پایان می‌یابد.^{۲۳}

بدون تردید بیمه بخش قابل توجهی از فعالیت‌های اقتصادی را در ایران به خود اختصاص داده است. همچنین دیگر فعالیت‌های صنعتی و خدماتی در ارتباط کامل با بخش بیمه هستند و بدون پوشش بیمه مناسب، رشد و حرکت اقتصادی ناممکن یا بسیار کند خواهد بود.^{۲۴} به طوری که امروزه باتوجه به افزایش شمار شرکت‌های بیمه در صنعت بیمه کشور، روش اداره کردن، راهبری و کنترل شرکت‌های بیمه اهمیت بیشتری پیدا کرده است.^{۲۵} مهم‌ترین قوانین و مستندات مرتبط با بیمه که در نحوه ثبت تأسیس و تغییرات شرکت‌های بیمه‌ای و به ویژه در ارتباط با ثبت آنها در اداره ثبت شرکت‌ها و مؤسسات غیر تجاری دارای تکلیف و مبنای اقدام قرار می‌گیرند به شرح زیر می‌باشد:

- ۱- قانون تأسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری ۱۳۵۰؛
- ۲- قانون بیمه مصوب ۱۳۱۶؛
- ۳- قانون تأسیس مؤسسات بیمه غیر دولتی مصوب ۱۳۸۰؛
- ۴- آئین‌نامه تنظیم امور نمایندگی بیمه توسط شورای عالی بیمه - مصوب ۱۳۹۱؛
- ۵- آیین‌نامه کارگزاری (دلالی) رسمی بیمه ۱۳۹۴ شورای عالی بیمه؛
- ۶- سایر بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های مرتبط با چگونگی ثبت و فعالیت شرکت‌های بیمه‌ای.

با مذاقه در مستندات قانونی فوق ضمن بی بردن به الزام ثبت شرکت‌های بیمه‌ای جهت فعالیت مشخص می‌گردد که این الزام صرفاً تابع مقررات خاص قانون بیمه و یا سایر قوانین و مقررات مرتبط با بیمه نمی‌باشد بلکه برای این مهم باید به سایر قوانین و مقررات از جمله قانون تجارت و قوانین مرتبط با ثبت که در ارتباط با ثبت شرکت‌ها به ویژه شرکت‌های سهامی مقرراتی کلی دارند، توجه نمود همچنین علاوه بر آنها آگاهی از بخشنامه‌ها و رویه‌های موجود نیز ضروری می‌باشد که پژوهش حاضر در نظر دارد

۲۳. فاطمه عطاطلب و لیلی نیاکان، «ارزیابی و نظارت ریسک محور بر شرکتهای بیمه»، پژوهشنامه بیمه ۴(۱۳۹۸)، ۲۳۹.

۲۴. بابایی، پیشین، ۵.

۲۵. عطاطلب و نیاکان، پیشین، ۲۴۱.

تا فرایند ثبت شرکت‌های بیمه‌ای را با نگاهی تلفیقی و جامع به مقررات فوق ارائه نماید.

۴- چگونگی اقدام ثبتی و مدارک مورد نیاز

باتوجه به اهمیت تسریع در ارائه خدمات ثبتی به متقاضیان و تسهیل فرایند شروع کسب و کار و نظر به اهمیت ارائه خدمات به صورت الکترونیکی و غیر حضوری، امروزه فرایند ثبت تأسیس و تغییرات شرکت‌ها و مؤسسات غیر تجاری در اجرای تکالیف قانونی متعدد همچون قانون برنامه پنجم و ششم توسعه مبنی بر ارائه خدمات الکترونیکی و ایجاد بانک اطلاعاتی و ماده ۱۲ قانون ارتقای سلامت اداری و مواد ۳۶ و ۳۷ قانون مدیریت خدمات کشوری و مبنی بر ارائه خدمات الکترونیکی به شهروندان و سایر تکالیف مقرر در اسناد بالادستی به صورت کاملاً الکترونیک صورت می‌پذیرد. متقاضی ثبت شرکت‌ها و مؤسسات از طریق سامانه جامع ثبت شرکت‌ها و مؤسسات غیر تجاری به آدرس <http://irsherkat.ssaa.ir> می‌تواند درخواست پذیرش انواع ثبت تأسیس و تغییرات شرکت‌های تجاری و مؤسسات غیر تجاری را بدون آنکه به واحد ثبتی مراجعه نماید، ارائه دهد و سپس نسبت به ارسال مدارک به مراجع ثبت شرکت‌ها و مؤسسات غیر تجاری اقدام نماید. بدین صورت که ابتدا متقاضی بعد از ورود به سامانه ثبت شرکت‌ها و اطلاع از اهم وظایف و اقدامات قابل انجام در سامانه و مطالعه راهنمایی‌های ارائه شده و نمونه فرم‌های موجود، می‌بایست اقلام اطلاعاتی لازم برای ثبت شرکت را به ترتیب گام‌های پیش‌بینی شده در سامانه وارد نماید. اطلاعات متقاضی و درخواست‌کننده ثبت شرکت‌ها، نام و اطلاعات شخص حقوقی، موضوع فعالیت، اطلاعات مرکز اصلی شرکت و یا مؤسسه، نوع و میزان سرمایه شخص حقوقی، اشخاص: شامل مشخصات کامل سهامداران و مدیران و بازرسان و شرکا و سمت آنها، در صورت وجود شعبه، مشخصات مدیر شعبه، روزنامه، اوراق شرکت از جمله اظهارنامه / تقاضانامه، اساسنامه، شرکت‌نامه و ... از جمله اقلام اطلاعاتی مهمی هستند که باید در پذیرش الکترونیکی ثبت تأسیس و تغییرات شرکت‌ها به آنها توجه نمود. همچنین پذیرش و اقدام ثبتی نسبت به بازداشت و رفع بازداشت و پاسخگویی به استعلام اشخاص حقوقی به منظور درج و تکمیل بانک اطلاعاتی صرفاً از طریق سامانه جامع ثبت شرکت‌ها صورت می‌پذیرد.

بعد از اقدام به پذیرش اولیه در سامانه، به کلیه درخواست‌های ثبت تأسیس و صورت‌جلسات تغییرات انواع شرکت‌های تجاری و مؤسسات غیر تجاری در سامانه یک شماره پیگیری ۱۹ رقمی یکتا که از طریق پیامک برای متقاضی ارسال می‌گردد، جهت پیگیری درخواست از طریق سامانه اختصاص داده می‌شود؛

که بعد از نهایی شدن درخواست رسید پذیرش بر مبنای اطلاعات وارد شده و مطابق شماره پیگیری صادره قابل دریافت می‌باشد. در خصوص تأسیس اشخاص حقوقی پس از تأیید نام و محتوای الکترونیکی، لازم است اوراق تأسیس از قبیل اظهارنامه، شرکت‌نامه، تقاضانامه و اساسنامه و صورت‌جلسات از سایت پرینت گرفته شود تا دارای بارکد و شماره پیگیری باشند. پس از پذیرش الکترونیکی و اخذ پرینت‌های لازم از سامانه، متقاضیان می‌بایست اصل مدارک و مستندات و ضمایم پیوستی را از طریق شرکت پست به واحد ثبتی ارسال و نسبت به درج تاریخ و بارکد پستی در سامانه اقدام نمایند.

البته اشخاص حقوقی که برابر موضوع درخواستی ثبت آنها نیازمند اخذ مجوز از مراجع خاص و یا به موجب قوانین خاص باشد باید همراه با مستندات فوق، مجوز مربوطه را نیز برای مراجع ثبت شرکت‌ها ارسال نمایند که شرکت‌های بیمه‌ای و اشخاص حقوقی مشمول اخذ مجوز از بیمه مرکزی از جمله آنها می‌باشند. در واقع اهمیت موضوع فعالیت شرکت‌ها که در اساسنامه آنها تعیین و مشخص می‌شود تا جایی است که این مهم اهلیت اشخاص مذکور را مشخص می‌نماید و محدوده عملیات شخص حقوقی را تعیین می‌کند^{۲۶} و همان‌طور که تأکید گردید با توجه به ماهیت فعالیت شرکت‌های بیمه و همبستگی آن با حقوق بیمه‌گذاران و بیمه‌شدگان، کنترل و نظارت دقیق بر عملیات بیمه‌گری در صنعت بیمه بسیار ضروری است.^{۲۷} در همین راستا برابر بخشنامه صادره^{۲۸} از سوی اداره کل ثبت شرکت‌ها و مؤسسات غیر تجاری، ثبت شرکت‌ها و مؤسسات بیمه‌ای با موضوع زیر نیازمند اخذ مجوز از بیمه مرکزی ایران یا سایر مؤسسات بیمه‌ای ذی‌صلاح می‌باشد.

«ثبت تأسیس و تغییرات کلیه شرکت‌های بیمه‌ای با موضوعات تصدی به هرگونه خدمات بیمه‌ای و نمایندگی بیمه و کارگزاری خدمات بیمه‌ای و ... اخذ نمایندگی از شرکت بیمه عرضه خدمات بیمه‌ای با رعایت قانون تأسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری، مصوبات شورای عالی بیمه، دستورالعمل‌ها و مفاد قرارداد نمایندگی بیمه»

برابر قوانین و مقررات خدمات و فعالیت‌های بیمه‌ای را هم افراد حقیقی و هم اشخاص حقوقی می‌توانند انجام دهند اما بحث این پژوهش در ارتباط با فعالیت اشخاص حقوقی و در واقع چگونگی ثبت آنها از منظر مقررات ثبتی علاوه بر قوانین و الزامات مرتبط با بیمه می‌باشد. به‌طور کلی بیمه در ایران

۲۶. بهرام حسن زاده، حقوق تحلیلی ثبت شرکت‌ها (تهران، انتشارات جنگل ۱۳۹۵)، ۹۳.

۲۷. عطا طلب و نیاکان، پیشین، ۲۴۲.

۲۸. بخشنامه شماره ۹۸/۲۵۳۲۶۸ مورخه ۱۳۹۸/۱۲/۲۷ اداره کل ثبت شرکت‌ها و مؤسسات غیر تجاری.

صحنه فعالیت شرکت‌های بیمه‌ای، نمایندگان بیمه و کارگزاران یا دلالان بیمه است که تحت نظارت بیمه مرکزی قرار دارند.^{۲۹} در ماده ۶۶ قانون تشکیل بیمه مرکزی و بیمه‌گری تأکید شده است که: عرضه بیمه جز به وسیله اشخاص زیر ممنوع است:

۱. مؤسسات بیمه ۲. نمایندگان بیمه ۳. کارگزاران (دلالان) رسمی بیمه.

در واقع با این تفسیر می‌توان گفت که در ارتباط با بیمه ۵ نوع شخصیت حقوقی قابل ذکر است: ۱- بیمه مرکزی ایران؛ ۲- مؤسسات یا شرکت‌های بیمه‌ای؛ ۳- نمایندگی‌های بیمه؛ ۴- کارگزاران (دلالان) بیمه؛ و ۵- اکچوئران رسمی بیمه؛ که موارد ۱ و ۲ اشخاص حقوقی و موارد ۳ و ۴ و ۵ می‌توانند حقوقی یا حقیقی باشند؛ اما در ارتباط با ثبت آنها در اداره ثبت شرکت‌ها و مؤسسات غیر تجاری به‌طور کلی شرکت‌های بیمه‌ای در قالب (سهامی عام) و نمایندگی‌ها برابر ماده ۶ آیین‌نامه تنظیم امور نمایندگی بیمه در قالب (سهامی خاص و شرکت تعاونی متعارف) و کارگزاران در قالب سهامی عام و خاص ثبت می‌شوند. در مقاله حاضر صرفاً اشخاص حقوقی ارائه‌دهنده خدمات بیمه که متقاضی ثبت در ادارات ثبت شرکت‌ها هستند مدنظر می‌باشند.

برابر ماده ۳۱ قانون تشکیل بیمه مرکزی عملیات بیمه در ایران توسط شرکت‌های بیمه‌ای صورت می‌پذیرد. همچنین برابر ماده ۳۷ قانون تشکیل بیمه مرکزی ثبت هر مؤسسه بیمه در ایران موکول به ارائه پروانه تأسیس که از طرف بیمه مرکزی ایران صادر می‌شود خواهد بود. لذا فعالیت مربوط به امور بیمه‌ای شامل شرکت‌های بیمه‌ای با موضوعات تصدی به هرگونه خدمات بیمه‌ای و نمایندگی بیمه و کارگزاری خدمات بیمه‌ای می‌بایست از بیمه مرکزی اخذ مجوز نمایند.^{۳۰} ماده ۸ قانون راجع به ثبت شرکت‌ها در مورد بیمه نیز تصریح دارد که: شرکت‌های بیمه اعم از ایرانی و خارجی تابع نظامنامه‌هایی خواهند بود که از طرف وزارت عدلیه تنظیم می‌شود. قبول تقاضای ثبت شرکت‌های فوق و شرایط راجع به ادامه عملیات آنها منوط به رعایت مقررات نظامنامه‌های مزبور خواهد بود.

در ارتباط با مؤسسات بیمه‌ای که مهم‌ترین و به نوعی بزرگ‌ترین ارائه‌دهندگان خدمات بیمه هستند باید گفت که برابر قانون تأسیس مؤسسات بیمه غیر دولتی مصوب ۱۳۸۰، به منظور تعمیم و گسترش صنعت بیمه در کشور افزایش رقابت و کارایی در بازار بیمه افزایش رفاه عمومی و گسترش امنیت اجتماعی و اقتصادی کشور و جلوگیری از ضرر و زیان جامعه باتوجه‌به ذیل اصل ۴۴ قانون اساسی و

۲۹. بابایی، پیشین، ۳۰.

۳۰. حسن زاده، حقوق تحلیلی ثبت شرکتها، پیشین، ۱۰۳.

در چهارچوب ضوابط، قلمرو و شرایط تعیین شده زیر اجازه تأسیس مؤسسه بیمه غیر دولتی به اشخاص داخلی داده می‌شود:

- ۱- سیاست‌گذاری در صنعت بیمه، اعمال نظارت بر فعالیت‌های بیمه‌ای کماکان جهت اعمال حاکمیت در اختیار دولت جمهوری اسلامی ایران باقی خواهد بود؛
- ۲- ضوابط مربوط به نحوه تأسیس و فعالیت مؤسسات بیمه داخلی از قبیل شرایط اخذ مجوز تأسیس و لغو آن، نحوه انتقال عملیات و ادغام، انحلال و ورشکستگی مؤسسات بیمه‌ای، محدوده فعالیت بیمه‌ای و بیمه اتکابی شامل انواع معاملات بیمه حق بیمه و کارمزد مربوط به رشته‌های مختلف بیمه میزان ذخایر فنی و ... بر اساس قانون تأسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری خواهد بود.

شرکت‌های بیمه‌ای (مؤسسات بیمه) که اصطلاحاً شرکت بیمه مادر قلمداد می‌شوند برابر تصریح ماده ۳۱ قانون تشکیل بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری از نوع سهامی عام می‌باشند که کلیه سهام آنها با نام بوده و با رعایت این قانون و طبق قانون تجارت به ثبت می‌رسند. باتوجه به اینکه شرکت‌های سهامی عام نقش مهمی در دنیا از نظر بازرگانی ایفا می‌کنند و اکثر شرکت‌های بزرگ و هلدینگ‌ها و بانک‌ها و شرکت‌های بیمه‌ای و ... در قالب این نوع شخصیت حقوقی به ثبت می‌رسند.^{۳۱} شاید به دلیل اهمیت نقش و کارکرد مؤسسات بیمه‌ای ثبت آنها در قالب سهامی عام که به سرمایه بیشتر و مشارکت سهامداران بیشتری نیاز دارد، قابل توجیه باشد. در هر صورت جهت انجام امورات ثبتی این نوع شرکت‌ها ارائه مجوز از بیمه مرکزی الزامی است. مطابق ماده ۳۲ قانون مذکور تعداد سهامداران يك مؤسسه بیمه ایرانی نباید کمتر از ده شخص حقیقی یا حقوقی باشد. از دیگر شرایط این مؤسسات بیمه این است که برابر ماده ۳۳ قانون فوق هر شخص حقیقی یا حقوقی نمی‌تواند بیش از ۲۰ درصد سهام يك مؤسسه بیمه ایرانی را دارا باشد، نصاب ۲۰ درصد شامل اقارب نسبی و سببی درجه يك از طبقه اول صاحب سهم نیز خواهد بود (به استثنای مؤسسات بیمه دولتی). در همین راستا و برابر مصوبه شماره ۱۹۷۵۷/ت ۵۸۲۵۲ مورخه ۰۲/۲۶/۱۴۰۰ هیأت وزیران مستند به بند ۳ ماده واحده قانون تأسیس مؤسسات بیمه غیر دولتی مصوب ۱۳۸۰ حداقل سرمایه پایه مؤسسات بیمه ایرانی موضوع ماده ۳۶ قانون تأسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری مصوب ۱۳۵۰ برای تأسیس مؤسسه بیمه مستقیم غیر دولتی مبلغ دو

۳۱. محمد باباپور و سید حسن جعفری، مجامع عمومی در شرکت‌های سهامی (تهران: اندیشه سبز نوین، ۱۳۹۷)، ۹.

هزار میلیارد (۲/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال و حداقل سرمایه برای صدور پروانه فعالیت مؤسسه بیمه مستقیم در رشته بیمه‌های غیر زندگی ۶۰۰ میلیارد ریال، بیمه‌های زندگی و مستمری ۴۰۰ میلیارد ریال و بیمه‌های مختلط ۱۰۰۰ میلیارد ریال تعیین شد. همچنین حداقل سرمایه مورد نیاز برای تأسیس و شروع فعالیت مؤسسات بیمه اتکایی مبلغ پنج هزار میلیارد (۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال مصوب شد. بر اساس این مصوبه، مؤسسات بیمه‌ای که قبلاً تأسیس شده‌اند و سرمایه آنها کمتر از ارقام مندرج در این تصویب‌نامه است، موظفند ظرف یک سال از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه، سرمایه خود را با مفاد این تصویب‌نامه منطبق نمایند.

نماینده‌های بیمه نیز که برابر بند ۱ ماده ۶ آیین‌نامه تنظیم امور نمایندگی بیمه در قالب شرکت‌های سهامی خاص یا تعاونی‌های متعارف ثبت می‌شوند، می‌توانند جهت انجام امور ثبتی خود از مؤسسات بیمه (شرکت‌های بیمه مادر) مجوز اخذ نمایند؛ هر چند برابر بخشنامه‌های ثبتی موجود، تأسیس آنها نیازمند اخذ مجوز از بیمه مرکزی است و صرفاً تغییرات بعدی با مجوز شرکت‌های بیمه مادر یا مؤسسات بیمه صورت می‌گیرد.

آیین‌نامه تنظیم امور نمایندگی بیمه توسط شورای عالی بیمه مصوب ۱۳۹۱ نیز سند مهمی در ارتباط با نحوه ثبت نمایندگی‌های بیمه است که نحوه اخذ مجوز، مدارک و مستندات لازم و چگونگی انجام مراحل لازم در آن ذکر شده است. برابر ماده ۱ آیین‌نامه فوق: نماینده بیمه شخصی حقیقی یا حقوقی است که با رعایت قوانین و مقررات مربوط از جمله قانون تأسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری ... مجاز به عرضه خدمات بیمه‌ای به نمایندگی از طرف یک شرکت بیمه طرف قرارداد می‌باشد. همچنین برابر ماده ۲ این آیین‌نامه، پروانه نمایندگی بیمه پس از تأیید بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران در همه رشته‌ها یا رشته‌های بیمه‌ای معین صادر خواهد شد. مدت اعتبار قرارداد و پروانه نمایندگی سه ساله است و شرکت بیمه می‌تواند با رعایت مفاد این آیین‌نامه احراز شرایط مربوط و گذراندن دوره‌های آموزشی لازم توسط نماینده پروانه‌وی را تمدید نماید. در هر حال اعتبار پروانه نمایندگی منوط به اعتبار قرارداد نمایندگی بیمه است.

برابر ماده ۶ آیین‌نامه فوق: اعطای نمایندگی حقوقی بیمه منوط به احراز شرایط زیر و ارائه آنها به شرکت بیمه مربوطه است:

- ۱- تشکیل و ثبت در چهارچوب شرکت‌های سهامی خاص یا شرکت‌های تعاونی متعارف؛
- ۲- تهیه اساسنامه مطابق با نمونه ابلاغی بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛

- ۳- موضوع فعالیت نماینده حقوقی به صورت انحصاری نمایندگی بیمه باشد؛
- ۴- تعداد اعضای هیأت مدیره حداقل ۳ نفر باشد؛
- ۵- دارا بودن حداقل یک میلیارد ریال سرمایه اولیه؛
- ۶- ارائه گواهی نامه بانک حاکی از تأدیه قسمت نقدی سرمایه، حداقل به مقدار ۵۰ درصد کل سرمایه نماینده حقوقی؛
- ۷- ارائه لیست کامل اسامی سهامداران، مدیران و مقدار سهام هر کدام از آنها؛
- ۸- ارائه گواهی عدم سوء پیشینه کیفری بر اساس بند ۵ ماده ۵ آیین نامه ۷۵؛
- ۹- مدیرعامل و حداقل یک عضو بیمه‌ای هیأت مدیره می‌بایست دارای شرایط مندرج در ماده ۵ این آیین نامه باشد؛
- ۱۰- ارائه صورت‌جلسات مجمع عمومی مؤسس و هیأت مدیره؛
- ۱۱- ارائه اظهارنامه ثبت نمایندگی حقوقی و پرداخت به نام آن.

تبصره ۱- سهامداران نمایندگی حقوقی می‌بایست حتماً اشخاص حقیقی باشند و موظف می‌باشند مبلغ سرمایه‌ای که تعهد نمودند را حداکثر طی مدت ۲ سال پرداخت نمایند.

تبصره ۲- مشارکت اشخاص حقوقی در سهام نمایندگی حقوقی بیمه، بعد از تأیید توسط بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران امکان‌پذیر خواهد بود.

تبصره ۳- مدیرعامل، اعضای هیأت مدیره و کارکنان شاغل شرکت‌های بیمه و بیمه مرکزی و مؤسسات وابسته به آنها (اعم از رسمی، پیمانی، قراردادی و ساعتی)، کارگزاران (دلالتان رسمی) بیمه، نمایندگان بیمه و محاسبه‌کنندگان خسارت بیمه‌ای و کارکنان هر کدام از آنها قادر نیستند در نمایندگی حقوقی بیمه مقام و یا سهمی داشته باشند.

کارگزاران بیمه نیز برابر آیین‌نامه کارگزاری (دلالتی) رسمی بیمه فعالیت می‌کنند؛ که غیر از نمایندگی بیمه هستند و در ازای دریافت کارمزد انجام فعالیت می‌نمایند.^{۳۲} این کارگزاری‌ها اعم از مستقیم یا تکایی در قالب شرکت‌های سهامی (عام یا خاص) قابلیت ثبت دارند. در ارتباط با سرمایه لازم و سایر مدارک مرتبط جهت ثبت کارگزاران بیمه مواد ۴ و ۵ آیین‌نامه کارگزاری (دلالتی) رسمی بیمه مستقیم اشعار می‌دارد:

۳۲. بابایی، پیشین، ۳۷.

ماده ۴: کارگزار بیمه حقوقی باید به یکی از اشکال زیر ثبت شود:

- ۱- شرکت سهامی خاص یا تعاونی متعارف با حداقل سرمایه اولیه پانصد میلیون ریال؛
- ۲- شرکت سهامی عام یا تعاونی سهامی عام با حداقل سرمایه اولیه دو میلیارد و پانصد میلیون ریال؛

ماده ۵: متقاضی پروانه کارگزاری حقوقی برای دریافت مجوز ثبت باید مدارک زیر را به بیمه مرکزی ارائه نماید:

- ۱- صورت کامل اسامی سهامداران و میزان سهام هر یک از آنها؛
- ۲- صورت جلسه مجمع عمومی مؤسس؛
- ۳- اساسنامه مصوب مجمع عمومی مؤسس طبق نمونه ابلاغی بیمه مرکزی؛
- ۴- صورت کامل اسامی مدیران (مدیرعامل و اعضای هیأت مدیره) و گواهی عدم سوء پیشینه کیفری مدیرعامل و اعضای هیأت مدیره؛
- ۵- صورت جلسه هیأت مدیره مبنی بر تعیین مدیرعامل، سمت اعضای هیأت مدیره و صاحبان امضای مجاز.
- ۶- گواهی قبولی سمت از سوی مدیرعامل و اعضای هیأت مدیره؛
- ۷- فرم تکمیل شده اظهارنامه ثبت شرکت و تأییدیه نام آن.

هرچند عرضه کنندگان خدمات بیمه‌ای صرفاً مشمول موارد پیش گفته نمی‌باشد و باید از فعالیت اکچوئران رسمی بیمه، مؤسسات آموزش بیمه، دفاتر ارتباطی مؤسسات بیمه و کارگزاری بیمه خارجی و ... نیز یاد کرد که به عنوان نمونه فعالیت اکچوئران رسمی بیمه و الزامات ثبتی آنها نیز شایسته بررسی است. در همین راستا برابر ماده ۴ آیین نامه اکچوئران رسمی بیمه مصوب شورای عالی بیمه يك مؤسسه اکچوئری رسمی بیمه باید واجد شرایط زیر باشد:

- ۱- تعداد اعضا یا شرکا نباید کمتر از سه نفر باشد؛
- ۲- در قالب «مؤسسه غیرتجاری» طبق مقررات مربوط ثبت شود؛
- ۳- عبارت «مؤسسه اکچوئری رسمی بیمه» در نام مؤسسه قید شود؛
- ۴- اساسنامه مؤسسه قبل از ثبت به تأیید بیمه مرکزی رسیده باشد؛
- ۵- موضوع فعالیت مؤسسه، انجام عملیات اکچوئری و فعالیت‌های مرتبط باشد.

تبصره ۱- مدیران مؤسسه اکچوئری رسمی بیمه در مقابل مؤسسه بیمه طرف قرارداد نسبت به فعالیت‌های مؤسسه خود مسؤولیت تضامنی دارند.

تبصره ۲- ثبت هرگونه تغییرات بعدی در اساسنامه یا اعضا یا شرکای مؤسسه اکچوئری رسمی بیمه که به ثبت رسیده باشد موکول به ارائه موافقت قبلی بیمه مرکزی است.

اما از آنجایی که بیشتر خدمات بیمه در قالب شرکت‌های بیمه‌ای سهامی عام (مؤسسات بیمه) و نمایندگی‌ها و کارگزاری‌ها که در قالب سهامی خاص یا عام ثبت می‌شوند ارائه می‌گردند لذا تأکید این نوشتار نیز بیشتر بر آنها متمرکز بوده است و بنایی برای تقسیم‌بندی و رتبه‌بندی ارائه‌دهندگان خدمات بیمه ندارد و تلاش شده است تا اهم موارد و الزامات ثبتی آنها مورد بررسی قرار گیرد. در مجموع مهم‌ترین اشخاص حقوقی فعال در حوزه خدمات بیمه و نوع شخصیت حقوقی و سرمایه لازم برای تشکیل آنها را می‌توان به صورت جدول زیر ارائه داد:

ردیف	عرضه‌کننده خدمات بیمه‌ای	نوع شخصیت حقوقی	حداقل افراد تشکیل دهنده اعم از حقیقی، و حقوقی	میزان سرمایه لازم
۱	بیمه مرکزی	سهامی	تأسیس برابر قانون تأسیس بیمه مرکزی	سرمایه اولیه ۵۰۰ میلیون ریال
۲	شرکت‌ها یا مؤسسات بیمه‌ای	سهامی عام	حداقل ۱۰ شخص	برابر مصوبه شماره ۱۹۷۵۷ هیأت وزیران
۳	نمایندگی بیمه	سهامی خاص یا تعاونی متعارف	حداقل ۳ نفر	حداقل ۱ میلیارد ریال
۴	کارگزاران بیمه	سهامی عام و خاص تعاونی متعارف و سهامی عام	حداقل ۳ نفر در سهامی عام حداقل ۵ نفر	سهامی خاص یا تعاونی متعارف حداقل ۵۰۰ میلیون ریال سهامی عام و تعاونی سهامی عام حداقل ۲ میلیارد و ۵۰۰ میلیون ریال
۵	اکچوئران رسمی بیمه	مؤسسه غیر تجاری	حداقل ۳ نفر	-

جمع‌بندی و پیشنهادهای کاربردی

این پژوهش تلاشی بود برای نشان دادن اهمیت و جایگاه ثبت به ویژه ثبت اشخاص حقوقی با تأکید بر شرکت‌های بیمه‌ای و تأثیر آن در ایجاد شفافیت و بهبود فضای کسب و کار. مقوله ثبت برای هویت‌بخشی، کاهش اختلافات میان افراد و پیرو آن کاهش دعوای حقوقی و مراجعات قضایی و ایجاد نوعی اطمینان خاطر برای ثبت مالکیت افراد مثمر ثمر می‌باشد. در این میان ثبت اشخاص

حقوقی خود باعث نظم بخشیدن و رسمیت بخشیدن به فعالیت‌های آنها و تعریف وظایف افراد مرتبط و همچنین اعتبار بخشی نزد سایر نهادها و دستگاه‌های خدمت‌رسان همچون بانک‌ها و ... می‌گردد. نظر به اهمیت بیمه در جامعه امروز و ساماندهی فعالیت اشخاص حقیقی و حقوقی فعال در این حوزه به ویژه اشخاص حقوقی و شرکت‌ها و مؤسسات بیمه‌ای هم مشمول موارد و ویژگی‌های فوق‌الذکر می‌باشد؛ اما ثبت و هویت بخشی به این نوع اشخاص حقوقی دارای الزامات و مراحل است که باید طی شود. این اشخاص حقوقی تحت نظر و نظارت بیمه مرکزی ایران می‌باشند و برای فعالیت و به ویژه تأسیس باید از این مرجع مجوز اخذ نمایند و بعد از اخذ مجوز که خود دارای شرایط و مراحل خاصی نزد بیمه می‌باشد، می‌توانند نسبت به ثبت نزد اداره ثبت شرکت‌ها و مؤسسات غیر تجاری و اخذ شماره ثبت و شناسه ملی اقدام نمایند که امروزه این فرایند در سریع‌ترین زمان ممکن و به صورت الکترونیکی صورت می‌پذیرد. پژوهش حاضر ضمن تأکید بر اهمیت مقوله ثبت موارد زیر را به عنوان نتایج این مهم ذکر می‌کند که لازم است در دستور کار مراجع ذی‌ربط قرار گرفته تا بتوان به شکوفایی بیش از پیش صنعت بیمه امید بست.

۱- توجه به اهمیت و جایگاه ثبت شرکت‌های بیمه‌ای در راستای هویت بخشی و تثبیت آن در

این شرکت‌ها؛

۲- توجه به این مسأله که ثبت این شرکت‌ها علاوه بر هویت بخشی، باعث تسهیل در ارائه خدمات به متقاضیان، دریافت خدمات توسط این اشخاص حقوقی، موارد دیگری همچون تبلیغات آسان، ایجاد اعتماد در قراردادها و ... می‌گردد.

۳- نظارت بر بازار بیمه و بیمه‌گری دغدغه مهمی است که ثبت اشخاص حقوقی تابعه با توجه به ایجاد هویت استنادپذیر، می‌تواند مقوله نظارت را نیز تسهیل نماید.

۴- با توجه به تأکید قوانین و مقررات و اسناد بالادستی بر اصل ایجاد شفافیت، ثبت این شرکت‌ها و اخذ شماره ثبت و شناسه ملی می‌تواند هدف مهم فوق را هر چه بیشتر و بهتر ممکن سازد.

۵- شناسایی ذی‌نفعان و فعالان بازار بیمه، تثبیت مالکیت اشخاص و کاهش دعاوی حقوقی و قضایی باید به عنوان نتیجه ثبت نیز مدنظر قرار گیرد.

۶- همکاری متولیان امر به ویژه بیمه مرکزی و سازمان ثبت اسناد و املاک جهت ایجاد تسهیلات لازم برای ثبت و شروع به فعالیت این شرکت‌ها در راستای تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار نیز ضروری می‌باشد.

فهرست منابع

- کتاب
- اسکینی، ربیعا. حقوق تجارت، شرکت‌های تجاری جلد اول، چاپ بیست و پنجم، تهران: انتشارات سمت، ۱۳۹۸.
- باباپور، محمد و جعفری، سید حسن. مجامع عمومی در شرکت‌های سهامی. تهران: نشر اندیشه سبز نوین، ۱۳۹۷.
- بابایی، ایرج. حقوق بیمه. تهران: انتشارات سمت، چاپ پانزدهم، ۱۳۹۸.
- پاسبان، محمد رضا. حقوق شرکت‌های تجاری. تهران: انتشارات سمت، ۱۳۸۹.
- حسن زاده، بهرام. حقوق تحلیلی ثبت شرکت‌ها. تهران: انتشارات جنگل، ۱۳۹۵.
- ستوده نهرانی، حسن. حقوق تجارت ج ۱. تهران: انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۴۶.
- صقری، منصور. تعریف شرکت تجاری، تحولات حقوق خصوصی. تهران: انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۷۱.
- طوسی، عباس. تحلیل اقتصادی حقوق شرکت‌ها. تهران: شهردانش، ۱۳۹۳.
- کاتوزیان، ناصر. حقوق مدنی، مشارکتها- عطایا. تهران: گنج دانش، ۱۳۸۳.
- کاویانی، کورش. حقوق شرکت‌های تجاری. تهران: میزان، ۱۳۹۲.
- نعیمیان، صدیقه. شرکت‌های سهامی عام و خاص پیچیدگیها و چالشها. تهران: نشر کشاورز، ۱۳۹۳.
- مقالات
- حسن زاده، بهرام. (۱۳۹۵)؛ «تأملی بر علل ایجاد شرکت‌های صوری از منظر ثبت شرکت‌ها». دوفصلنامه پژوهشنامه حقوق خصوصی عدالت ۳(۵)(۱۳۹۵): ۱۱-۲۸.
- حسن زاده، بهرام. (۱۳۹۹)؛ «حقوق‌شناسی و بررسی نظام حقوقی حاکم بر ثبت شرکت». مجله پژوهش‌های حقوقی ۱۹(۴۱)(۱۳۹۹): ۴۳۹-۴۶۹.
- رجبی، عبدالله و وحید میرنژاد. (۱۳۹۹)؛ «بیمه مالکیت». پژوهشنامه بیمه ۳۵(۱)(۱۳۹۹): ۱۸۵-۲۱۴.
- زبیری، هدی، محمود متوسلی و مهدی احراری. «آثار توسعه‌ای بیمه زندگی از منظر سرمایه اجتماعی». پژوهشنامه بیمه ۳۱(۲)(۱۳۹۵): ۱-۱۹.
- طباطبائی حصارى، نسرین و محمود زمانی. (۱۳۹۷)؛ «کارکرد «ثبت شرکت‌های تجاری» در ایجاد اعتماد و امنیت قراردادی». فصلنامه تحقیقات حقوقی ۲۱(۸۲): ۲۲۷-۲۵۲.
- عطاطلب، فاطمه و لیلی نیاکان. «ارزیابی و نظارت ریسک محور بر شرکت‌های بیمه». پژوهشنامه بیمه ۳۴(۴)(۱۳۹۸): ۲۳۵-۲۶۴.
- محسنی، حسین و مهدی صادقی شاهدانی. «تأثیر حاکمیت شرکتی و عملکرد مالی در توانگری شرکت‌های بیمه». پژوهشنامه بیمه ۳۴(۳)(۱۳۹۸): ۳۹-۶۱.
- سایت
- برگرفته از سایت همشهری آنلاین، «آشنایی با تاریخچه بیمه»، ۱۰ فروردین ۱۳۹۱، به نشانی (دسترسی به تاریخ ۱۴۰۰/۰۶/۲۰)

<https://www.hamshahrionline.ir/news/164293>

- بخشنامه شماره ۹۸/۲۵۳۲۶۸ مورخه ۱۳۹۸/۱۲/۲۷ اداره کل ثبت شرکت‌ها و مؤسسات غیر تجاری، قابل دسترس در سایت اداره کل مربوطه به نشانی:

<https://sherkat.ssaai.ir/index.jsp?siteid=18&fkeyid=&siteid=18&pageid=595>